

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Polehčující okolnosti

Každé malé dítě ví, že přiznání je polehčující okolnost. Tato věta, kterou v téměř každé televizní detektivce při výslechu podezřelého kriminalista použije, se zasloužila nejméně o to, že do povědomí veřejnosti vnikla alespoň matná představa o tom, že v trestní právu existují jakési polehčující okolnosti.

Každé malé dítě ví, že přiznání je polehčující okolnost. Tato věta, kterou v téměř každé televizní detektivce při výslechu podezřelého kriminalista použije, se zasloužila nejméně o to, že do povědomí veřejnosti vnikla alespoň matná představa o tom, že v trestní právu existují jakési polehčující okolnosti.

Při ukládání trestu pachateli trestného činu se soudy řídí určitými zásadami. Zohledňují nebezpečnost trestného činu pro společnost, možnost nápravy pachatele a také jeho poměry. Při stanovení výměry trestu, tedy stanovení výše trestu v rámci trestní sazby dané zákonem, soud přihlíží také k polehčujícím okolnostem. Polehčující okolnosti musí mít přímou vazbu na nebezpečnost spáchaného trestného činu pro společnost a soud ji proto musí při ukládání konkrétního trestu zohlednit. Demonstrativní výčet polehčujících okolností provádí trestní zákon ve svém ustanovení § 33.

Polehčující okolností je skutečnost, že pachatel spáchal trestný čin v silném rozrušení, nebo že spáchal trestný čin ve věku blízkém mladistvých, nebo spáchal trestný čin pod vlivem závislosti nebo podřízenosti či pod vlivem hrozby nebo nátlaku. Za polehčující okolnost se považuje i to, že pachatel spáchal trestný čin pod vlivem tíživých osobních nebo rodinných poměrů, které si sám nezpůsobil, nebo že spáchal trestný čin odvraceje útok nebo jiné nebezpečí, aniž byly zcela splněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze.

Polehčující okolností je i fakt, že pachatel trestného činu před jeho spácháním vedl řádný život, nebo že se přičinil o odstranění škodlivých následků trestného činu, nebo dobrovolně nahradil škodu, kterou spácháním trestného činu způsobil. Též skutečnost, že pachatel trestného činu upřímně litoval, je dle trestního zákona hodnocena jako polehčující okolnost.

Pokud pachatel trestného činu svůj trestný čin sám oznámil úřadům, jde také o polehčující okolnost, ke které soud při výměře trestu přihlédne. Stejně tak se při výměře trestu jako k polehčující okolnosti přihlédne i k tomu, že pachatel při objasňování trestné činnosti napomáhal příslušným úřadům, nebo že přispěl k objasňování trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení.

Ustanovení § 33 poskytuje pouze demonstrativní výčet polehčujících okolností. Není proto vyloučeno, že soud při individualizaci trestu u konkrétního pachatele přihlédne jako k polehčující okolnosti i k nějaké jiné skutečnosti, jež ovlivnila nebezpečnost spáchaného trestného činu pro společnost.

Další články:

- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)